

KESKKONNAAMET

Maido Nõlvak
Rakvere Vallavalitsus
vallavalitsus@rakverevald.ee

Teie 14.11.2019 nr 7-1/1-12

Meie 20.12.2019 nr 6-5/19/233-3

**Ettepanekud Rakvere valla üldplaneeringu
lähteseisukohtade ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise väljatöötamise
kavatsuse kohta**

Austatud Maido Nõlvak

Esitasite 14.11.2019 kirjaga nr 7-1/1-12 Keskkonnaametile ¹ taotluse ettepanekute ² saamiseks Rakvere valla üldplaneeringu (edaspidi *üldplaneering* või *ÜP*) lähteseisukohtade ning keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi *KSH*) väljatöötamise kavatsuse kohta (edaspidi *VTK*). Keskkonnaamet esitab ettepanekud valdkondade kaupa:

Vesi

VTK punkt 6.3.1 Põhjavesi - Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitseesiki (Vabariigi Valitsuse 21.01.2003 määrus nr 17) on alates 01.10.2019 kehtetu. Uus veeseadus (edaspidi ka *VeeS*) § 37 lg 2 sätestab, et nitraaditundliku ala ja selle piires kaitsmata põhjaveega pae- ja karstialad pinnakatte paksusega kuni kaks meetrit määrab ja nitraaditundliku ala piires kaitset vajavate oluliste allikate ja karstilehtrite nimekirja kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega. Seni vastavat rakendusakti kehtestatud ei ole.

VTK punktis 6.3.1.1 kirjeldatud 29.12.2009 määrus nr 75 „Põhjaveekogumite moodustamise kord ja nende põhjaveekogumite nimestik, mille seisundiklass tuleb määrata, põhjaveekogumite seisundiklassid, seisundiklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ja koguseliste näitajate tingimused, põhjavett ohustavate saasteainete nimekiri, nende saasteainete sisalduse läviväärtused ja kvaliteedi piirväärtused põhjavees ning põhjaveekogumite seisundiklasside määramise kord¹“ on kehtetu. Seoses uue VeeS jõustumisega 01.10.2019 kehtib keskkonnaministri 01.10.2019 vastuvõetud määrus nr 48 „Põhjaveekogumite nimekiri ja nende eristamise kord, seisundiklassid ja nende määramise kord, seisundiklassidele vastavad keemilise seisundi määramiseks kasutatavate kvaliteedinäitajate väärtused ja koguselise seisundi määramiseks kasutatavate näitajate tingimused, põhjavett ohustavate saasteainete nimekiri, nende sisalduse läviväärtused põhjaveekogumite kaupa ja kvaliteedi piirväärtused põhjavees ning taustataseme määramise põhimõtted.“

VeeS § 99 lg 3 alusel kannab kohaliku omavalitsuse üksus reoveekogumisala piirid üldplaneeringule koos perspektiivis ühiskanalisisatsiooniga kaetava alaga, mis ei ole

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 18.11.2019 nr 6-5/19/233 all.

² Lähtuvalt planeerimisseaduse § 81.

reoveekogumisalaks määratud või sellega hõlmatud. Rakvere valla ÜP ja KSH alusplaanil pole eraldi välja toodud reoveekogumisala piire.

Kliimamuutustega kohanemine, sh üleujutusosalad

Määratleda üleujutusohalikud alad³ ning seada üleujutusohuga aladele ehitustingimused.

ÜP koostamisel tuleb arvestada kliimamuutuste ja üleujutusega. Palume ÜP koostamisel ja keskkonnamõju strateegilisel hindamisel arvestada haldusterritooriumil esineda võivate üleujutusohutudega ning kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega (veetaseme tõusust ja sademete rohkusest tingitud üleujutuste võimendumine, tormide tugevnemine ja sagenemine, ranna- ja kaldaerosiooni kiirenemine, maalihete esinemine ning linnaliste asumite soojussaarte efekt) ja nende maandamise võimalustega. Soovitame tutvuda üleujutusega seotud riskide maandamiskava ja kliimamuutustega kohanemise arengukavaga⁴.

Müra

Müra lähteseisukohtades tuleks lisaks müra normtasemete kategooriate määramisele ka tuvastada probleemsed piirkonnad, kus on võimalik, arvestades kavandatavaid arenguid, müra normtasemete ületamist. Samuti tuleks kontrollida, et kas kavandatavad maakasutuse juhtotstarbed on tekitatava müratasemete mõttes sobilikud?

Jäätmed

Rakvere valla üldplaneeringu KSH eelnõu punktis 6.5.3.5 on välja toodud, et vanarehvide kogumiseks on asutatud kaks tootjavastutusorganisatsiooni, kes koguvad vanarehve üle Eesti tasuta: MTÜ Eesti Rehviliit ja MTÜ Rehvinglus. Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et MTÜ Eesti Rehviliit on alates 01.10.2016 oma tegevuse tootjavastutusorganisatsioonina lõpetanud.

Planeerimisseaduse (edaspidi *PlanS*) § 75 lg 1 p 2 kohaselt on üldplaneeringu üks ülesanne kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Sellega seoses on olulisimad küsimused:

- kas ja kuhu oleks vaja kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohta (nt jäätmejaama või ohtlike jäätmete kogumispunkti). Kas ja milliseid tingimusi on jäätmekäitluskohale vaja seada;
- kui täpselt tuleks kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskoht üldplaneeringus määrata? Kas kirjeldada ainult tekstis, näidata mingi juhtotstarbe kõrvaljuhtotstarbena, näidata eraldi juhtotstarbega või kasutada kõiki neid vastavalt piirkondade eripäradele;
- hetkel ei selgu KSH-st täpsemalt kas jäätmejaamade ja/või ohtlike jäätmete kogumispunktide järele on vajadus või mitte. Kas kogu valla teenindab ära Lääne-Viru Jäätmekeskus ja kas on piisav, kui valla elanikkond saab viia jäätmed Lääne-Viru Jäätmekeskusesse.

Vastavalt keskkonnaministri 16.01.2007 määruse nr 4 „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ (edaspidi *sortimismäärus*) § 3 lg-le 2 peab valla elanikkonnal olema võimalus ära anda järgmiseid liigiti sorditud jäätmeliike:

1) paber ja kartong (20 01 01);

³ Mis ei võrdu looduskaitseaduse § 35 lg 4 kohaste korduvate üleujutustega aladega ega piirdu vaid maandamiskava alusel määratud üleujutusohuga riskipiirkondadega

⁴ Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud

- 2) plastid (20 01 39);
- 3) metallid (20 01 40);
- 4) klaas (20 01 02);
- 5) biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- 6) bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- 7) puit (20 01 38);
- 8) tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- 9) suurjäätmed (20 03 07);
- 10) sortimismääruse § 3 lõikes 2 nimetatud ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

Maavarad

VTK p-s 6.2.7 „Kaevandamistegevus“ on kirjas: „Seisuga 23.09.2019 taotletakse Rakvere vallas kahte uut kaevandamisluba: ... ning Eesti Teed AS taotleb ehitusliiva kaevandamisluba Veltsi karjääris.“ Täpsustame, et Eesti Teed AS taotleb olemasoleva, Veltsi karjääri kaevandamisloa nr LVIM-025 muutmist. See tähendab, et ei avata uut karjääri.

ÜP seletuskirja lk 11 punktis 15 esimeses lauses on kirjaviga: „... kuus turbamaardlat...“. Seletuskirja lk 14 punkti 3 pealkirjas võiks sõna „Kaevandustegevus“ asemel kasutada sõna „Kaevandamistegevus“.

PlanS § 75 lk 1 punkti 15 kohaselt on ÜP ülesanne maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine. Sellest tulenevalt on ÜP-ga vaja määrata maardlatega ja maavara kaevandamisega kaasnevad mõjud maakasutusele ning ehitiste ehitamisele. Läbi tuleks mõelda, kuidas võiks kaevandamine aidata kaasa piirkonna arengule ning milline võiks olla maakasutus peale maavara ammendumist (nt lasketiir, tuulikupark, puhkeala, sõudekanal, mets, veekogu, rohumaa).

Tuleb märkida, et kaevandamislube andes määratakse loas ära kaevandatud maa korrastamise (ÜP-s **mitte** kasutada sõna „rekultiveerimine“) suund igale mäeeraldisse individuaalselt. Eelkõige lähtutakse senisest maakasutusest ning edasisest visioonist. Turbatootmisalad korrastatakse enamasti soodeks, liiva- ja kruusakarjäärid metsa või rohumadeks. Kaevandades allpool põhjaveetasel korrastatakse veekoguks. Enne kaevandamise lõppu antakse ettevõttele korrastamistingimused ja selle alusel tehakse korrastamisprojekt.

Samuti võib kaaluda uute perspektiivsete alade määramist, kuhu võiks tulevikus kaevandamine vajadusel laieneda või otsustada, kuhu uusi alasid enam ei lisandu. Mitte kanda planeeringusse kohustus, et maavara kaevandamise loa taotluse menetlemisel tuleb teha keskkonnamõju hindamine. Planeerimisel peaks vältima kaevandamisele tundlike alade (näiteks elamu- ja rekreatsioonialad) kavandamist kasutuses või veel avamata maardlate vahetusse lähedusse ning samuti potentsiaalsete maardlate (nt alad, kus on juba kehtiv maavara geoloogilise uuringu luba) lähedusse.

Samas peab ÜP koostamisel arvestama kaevandamise vajalikkusega, et tagada varustuskindlus. Märkida, et kaevandamistegevuse saaduseks on materjal, mida kasutatakse nt teedehituseks ja –renoveerimiseks (liiv, kruus) või toormena energeetikatööstuses (küttematerjali saamiseks). Ka KSH-s palume arvestama praeguse ja võimaliku kaevandamisega piirkonnas.

ÜP koostamisel tuleb arvestada maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 15 lg 7, mis sätestab, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse üldplaneering, detailplaneering ja kohaliku omavalitsuse eriplaneering PlanS-is sätestatud korras

Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega (Maaametiga).

MaaPS § 15 lg 1 kohaselt on maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks vajalik Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutuse luba. ÜP koostamisel tuleb arvestada MaaPS § 15 lg 7, mis sätestab, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse üldplaneering, detailplaneering ja kohaliku omavalitsuse eriplaneering PlanS-is sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega.

Kaitstavate loodusobjektide sh Natura alade ja liikide leiukohtade käsitus:

Kaitstavad loodusobjektid kajastada üldplaneeringus, sh joonisel, liikide leiukohtade puhul arvestada looduskaitseaduse (edaspidi *LKS*) § 53.

Arvestada Keskkonnaregistri ajakohaste andmetega. ÜP-s kajastada kaitstavate loodusobjektide ajaline seis (EELIS-e väljavõtte aeg) ning märkida, et andmed võivad olla ajasruumis muutuvad.

Arvestada konkreetsete objektide kaitse-eeskirjadega ja neis seatud tingimustega, samuti aladele koostatud kaitsekorralduskavadega ning vajadusel ka liigi ja elupaiga kaitse-tegevuskavadega.

I ja II kaitsekategooria liikide info kajastada kooskõlas LKS § 53. Keskkonnaameti hinnangul võib kõiki kaitsealuste liikide leiukohti ja liikide püsielupaiku kujutada ühe tingmargiga va I kaitsekategooria liigi ringikujulised püsielupaigad. Vastav märkus lisada üldplaneeringu teksti ja/või legendi.

Veekogude kaitsevööndite (piiranguvöönd, ehituskeeluvöönd, veekaitsevöönd) käsitus:

Vajadusel arvestada erisustega kaitsevööndite lähtejoone määramisel (nt LKS § 35 lg 2² ja 5).

Ehituskeeluvööndi (edaspidi *EKV*) ulatuses tuleb võtta arvesse erandeid tekitavad olukorrad, milleks on metsamaa erisus LKS § 38 lõikes 2 ja tiheasustusalal erisus LKS § 38 lõige 1 punktis 3. Metsamaa erisust käsitleda seletuskirjas, mitte planeeringu joonisel, kuna olukord on ajaliselt muutuv. Metsamaa määramisel on aluseks metsaseaduse § 3 lõige 2.

ÜP seletuskirjas ja joonistel määratleda üheselt olemasolevad, laiendatavad ja moodustatavad tiheasustusalad, juhindudes ka LKS §-st 41.

Tuua välja olulisemad LKS § 38 lõigetes 4 ja 5 erisuste alla kuuluvad objektid, nt tiheasustusalal olemasolev ehitusjoon, supelrannad, planeeritavad avalikult kasutatavad teed (sh kergliiklusteed), planeeritavad tehnovõrgud ja rajatised, sadamad, sildumis- ja randumiskohad ning nende juurdepääsud.

EKV korrigeerimine ja vähendamine ning suurendamine (LKS § 40). ÜP lähteseisukoha kohaselt kaalutakse ÜP ka EKV vähendamist. Keskkonnaamet juhhib tähelepanu, et EKV vähendamine on LKS kohaselt erand ning lubatud vaid põhjendatud vajaduse korral. ÜP peab seega sisaldama sisulisi põhjendusi EKV vähendamiseks. Samuti juhime tähelepanu, et uue ÜP kehtestamisega kaotavad kehtivuse ka varasemad EKV vähendamised. Kohalikud omavalitsused võivad viia uue ÜP koostamise raames läbi varasemate ÜP-ga antud EKV vähendamise kaardistamise, millega kehtestuksid varasemate EKV vähendamiste nõusolekud ja need kanduksid uude planeeringusse. Seega tuleb EKV vähendamise kaardistamisel (joonisel) ning seletuskirjas või lisas kujutada/loetleda varasemad

EKV vähendamised. ÜP tööprotsessi ja/või kooskõlastamise käigus annab Keskkonnaamet seisukoha, kas varasemad EKV vähendamised jäävad kehtima ja nendega võib uue ÜP puhul arvestada (kui olud on muutunud, siis võib erandjuhul olla vajalik uus EKV vähendamise kaalumine).

Juhul kui koostatava ÜP raames ei viida läbi EKV kaardistamist ja/või ei tooda välja veekogusid, kus eelmiste ÜP-ga on EKV-d vähendatud, siis automaatselt varasemad nõusolekud EKV vähendamiseks uude planeeringusse üle ei kandu.

Märkused ja tähelepanekud ÜP lähteseisukohtadele:

Punkt 10 – rohevõrgustiku alade täpsustamisel arvestada looduskaitselist tähelepanu omavate kooslustega (vääriselupaigad, poollooduslikud kooslused, märgalad).

Punkt 11 – ÜP-s on vajalik näidata ka kallasraja sulgemise vajadused. Planeerimisseaduse § 75 lõige 1 punkti 11 kohaselt ÜP ülesanne on kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 39 lõike 3 kohaselt otsustatakse kallasraja sulgemine ÜP-ga.

Punkt 13 – küsimus „kas teatud objekte tahetakse riigi kaitse alt muuta kohaliku kaitse alusteks objektideks?“ võib puudutada valla territooriumil asuvaid parke. Keskkonnaamet täpsustab seda üldplaneeringu koostamise käigus.

Muud märkused:

VTK punktis 6.4.3 Kaitstavad loodusobjektid tuua välja, et kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstav loodusobjekt Rakvere vallas on Pahnimäe maastikukaitseala, mis on kehtestatud Rakvere Vallavolikogu 30.08.2017 määrusega nr 8 "Pahnimäe maastikukaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri".

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Riho Bonder

keskkonnakasutuse juhtivspetsialist

Põhja region

Teadmiseks: kaire.kullik@rakverevald.ee

Irina Sõtšova 5693 4801

irina.sotsova@keskkonnaamet.ee

Liis Jääger 5656 4094

liis.jaager@keskkonnaamet.ee

Kaisa Kivila 5394 3367

kaisa.kivila@keskkonnaamet.ee

Riina Pomerants 502 4338

riina.pomerants@keskkonnaamet.ee

Merje Verhovitš 325 8413

merje.verhovits@keskkonnaamet.ee